

Plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti

Príloha školského vzdelávacieho programu

Základná škola s materskou školou Voderady
2020/2021

„Gramotnosť je jedným z najväčších úspechov akejkolvek spoločnosti“

Jednou z priorít v školskom vzdelávacom programe je aj intenzívny rozvoj čitateľskej gramotnosti na obidvoch stupňoch vzdelávania. Naším cieľom je vrátiť žiakov späť ku knihe, naučiť ich čítaniu s porozumením a aby žiak:

- dokonale používal materinský jazyk,
- vyjadroval svoj názor vhodným spôsobom a aby si ho vedel obhájiť ,
- bol schopný vyjadriť svoje myšlienky a pocity,
- názory vyjadroval adekvátne,
- vhodne sa vyjadroval ku kritike a prijímal kritiku druhých,
- počúval a rešpektoval názory druhých,
- komunikoval v jednom cudzom jazyku a osvojil si základy druhého cudzieho jazyka,
- vedel vyhľadávať a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojil si metódy štúdia a práce s informáciami,
- využíval prostriedky IKT v bežnom živote a pre svoje ďalšie vzdelávanie.

Na splnenie vytýčených cieľov používame aktivizujúce vyučovacie metódy, a to predovšetkým samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Okrem samostatnej práce zacielenej na získanie vedomostí, návykov a ďalších zručností je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou. Pre učiteľa znamená, že individuálnym prístupom objavuje a usmerňuje rozvoj schopností jednotlivých žiakov, riadi tvorivú prácu kolektívu triedy. Vyučovacie hodiny musia byť naplnené živým pracovným ruchom. Objaviteľský prístup pri získavaní nových poznatkov a radosť zo samostatne vyriešenej úlohy posilňujú pozitívny vzťah žiaka k predmetu. Použitie aktivizujúcich metód práce sa musí zabezpečovať využívaním vhodných demonštračných pomôcok a didaktickej techniky. Ide predovšetkým o IKT pre samostatnú a skupinovú prácu

ČÍTANIE S POROZUMENÍM NA I. STUPNI ZŠ

Výchovno-vzdelávací proces na I. stupni ZŠ je silno ovplyvnený hravými činnosťami a zážitkovým učením, aby bol prechod z predškolskej výchovy čo najplynulejší. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu podporujeme vyjadrovanie myšlienok a pocitov prostredníctvom slov, pohybov, obrazov či v piesňach. Nezastupiteľné miesto pri formovaní osobnosti má kniha a čítanie. Ak má dieťa v neskoršom veku správne porozumieť čítanému textu, musí sa ho najskôr naučiť dobre vnímať. Kvalitu vnímania determinuje nielen úroveň schopnosti rozlišovať grafické symboly, ale i celkové porozumenie významu textu a s tým spojené voľné zaobchádzanie s prečítaným textom. S pribúdajúcim vekom žiaka sa zrenie vnímania prejavuje zlepšujúcou sa schopnosťou zrakovo diferencovať, syntetizovať a analyzovať videné a počuté. V počiatočnom rozvoji čítania s porozumením sa o úrovni

porozumenia textu učiteľ dozvedá ústnou formou komunikácie so žiakom, preto je dôležité rozvíjať okrem spôsobilosti učiť sa učiť sa aj sociálne komunikačné spôsobilosti.

Kompetencie žiaka podľa ISCED 1, ktorý prechádza na II. stupeň:

sociálne a komunikačné spôsobilosti:

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť - medzikultúrna komunikácia,
- spôsobilosť učiť sa učiť sa,
- získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach.

Na jednotlivých vyučovacích hodinách kladieme veľký dôraz na chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie, ktorý sa premieta do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií. Okrem kvalitného porozumenia textu veľký dôraz kladieme aj na kvalitné osvojenie si techniky čítania nenásilným, zážitkovým spôsobom na vhodných, veku primeraných textoch. Vyučujúci dáva zvýšený priestor rozvoju vlastnej tvorby žiaka a pri práci s informáciami, čitateľskej gramotnosti, schopnosti argumentovať a pod. Súčasne vyučujúci prináša do vyučovania texty súvislé i nesúvislé. Naším cieľom je totiž pestovanie pozitívneho vzťahu ku knihám – čím viac sa dieťa stretáva s knihou, tým má lepšie predpoklady preniknúť naozaj do podstaty textu. Nejde pritom iba o umelecký text, ale aj vecný.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM NA II. STUPNI

Pozitívny vzťah k celoživotnému vzdelávaniu je závislý od úrovne zvládnutia jazyka. Aj ISCED2 zdôrazňuje nevyhnutnosť chápania jazyka ako nástroja myslenia, prostriedok komunikácie a tiež jazyk definuje ako znak národnej identity. Tieto aspekty premietame nielen do osvojovania si poznatkov o jazyku (jazyková kompetencia), ale i o ich vhodnom použití v rôznych komunikačných situáciách (komunikačná kompetencia). Taktiež sme vytvorili väčší

priestor na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

Cieľom je rozvoj čitateľských schopností, ktoré presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Žiakov vedieme miesto návyku na memorovanie a pasívneho prijímania poznatkov ku konštruovanej a aktívnej účasti v procese učenia sa. Na jednotlivých vyučovacích predmetoch využívame inovačné metódy a formy práce, porovnávame informácie z rôznych zdrojov, využívame multimedialne programy, zaraďujeme prácu s internetom s prepojením na bežný život, pracujeme s nesúvislými textami (mapy, grafy, tabuľky a pod.), vyvodzujeme vzťahy medzi informáciami. Čitateľskú gramotnosť ako kompetenciu k celoživotnému učeniu rozvíjame na princípe medzipredmetových vzťahov.

Žiak, ktorý preukazuje takúto zručnosť:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobnostného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti Komunikačnú spôsobilosť a čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjame vo všetkých všeobecno-vzdelávacích predmetoch.

Aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti sú podrobne rozpracované v samostatnom dokumente. Metodické orgány vo svojich plánoch majú zapracované opatrenia na zlepšenie čítania a čítania s porozumením a majú naplánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti vo vyučovacom i mimovyučovacom čase. Do vyučovacieho procesu častejšie zaraďujeme prácu vo dvojiciach, v skupinách a využívame diferenciaciu úloh pre žiakov podľa ich schopností.

Na dosiahnutie lepších výsledkov žiakov v oblasti čitateľskej gramotnosti uskutočňujeme nasledovné aktivity:

- účasť na ďalšom vzdelávaní pedagógov organizovaných metodicko-pedagogickým centrom,
- interné vzdelávanie pedagógov v jednotlivých metodických orgánoch a individuálne štúdium,
- odovzdávanie získaných poznatkov na zasadnutiach metodických orgánov (dané vzdelávanie sa pozitívne prejavuje v zavádzaní nových foriem a metód práce, pri výbere textov, pri overovaní čítania s porozumením, pri rozvoji kritického myslenia a komunikačných zručností žiakov),

- ďalšie vzdelávanie učiteľov cudzích jazykov na zvýšenie odbornej spôsobilosti - otvorené hodiny orientované na metódy rozvoja čitateľskej gramotnosti,
- venovanie zvýšenej pozornosti žiakom na ročníkoch 1. – 4., vzhľadom na narastajúci počet detí s poruchami čítania,
- na I. stupni rozšírenie hodinovej dotácie predmetu slovenský jazyk a literatúra s cieľom rozvoja komunikačnej spôsobilosti a čitateľskej gramotnosti žiakov I. stupňa,
- rozvíjanie jazykovej gramotnosti, aby žiak komunikoval v cudzom jazyku – 1. cudzí jazyk (anglický jazyk) zavádzame v 1. ročníku,
- používanie pracovných zošitov zameraných na rozvoj matematickej a čitateľskej gramotnosti,
- využívanie školskej knižnice ako centra rozvoja čitateľských zručností,
- žiaci sa učia hľadať rozličné informácie z rôznych zdrojov, ktoré využívajú v projektových a skupinových prácach,
- pravidelné dopĺňanie knižničných jednotiek a výukových programov.

Strategický plán aktivít zameraných na rozvíjanie ČG.

Úloha	Cieľ	Zodpovedný/í	Termín
Preškolenie celého učiteľského zboru v oblasti ČG.	Cieľom bude získanie potrebných vedomostí a zručností v oblasti ČG a ich následná aplikácia do vzdelávacieho procesu všetkých vzdelávacích oblastí.	vedenie školy	Priebežne podľa ponuky školení
Ustanovenie koordinátora rozvíjania čitateľskej gramotnosti.	Usmerňovanie činností ostatných pedagógov v oblasti rozvoja ČG, koordinátor činnosti a plánovanie aktivít.	vedenie školy	k 2.9.
Výmena skúseností učiteľov, ktorí sa zúčastnili vzdelávania v rámci akreditovaných vzdelávacích programov v MPC.	Skvalitňovanie práce učiteľov. Cieľom bude, aby sa aj ostatní učitelia oboznámili s novinkami zo vzdelávania.	vedúci MZ a PK	priebežne po uskutočnení vzdelávania
Zabezpečenie dostupnej odbornej literatúry zaoberajúcou sa tematikou ČG.	Vytvorenie knižnej databázy k danej problematike.	vedenie školy	priebežné dopĺňanie
Zabezpečenie dostupnej literatúry pre žiakov na rozvoj ČG	Nákup vhodných pracovných zošitov a inej spotrebnej literatúry.	vedenie školy	priebežné dopĺňanie
Vytvorenie databázy textov, článkov, obrázkov, ktoré sú vhodné pre rozvoj čitateľskej gramotnosti.	Cieľom bude jednoduchý a rýchly prístup učiteľov k učebným materiálom.	všetci pedagógovia	štvrtročné dopĺňanie databázy
Vypracovanie výstupných previerok zo SJL a MAT so zameraním na zisťovanie úrovne ČG.	Zisťovanie úrovne rozvoja ČG.	vedenie školy	jún
Vytvorenie databázy testov zo všetkých vzdelávacích oblastí a ročníkov.	Rýchly prístup k dostupným testom pre všetkých učiteľov.	vedúci MZ a PK	priebežne počas roka
Pravidelné on-line testovanie žiakov	Zisťovanie úrovne rozvoja ČG	vedenie školy NUCEM	2-krát ročne
Rozšírenie knižného fondu školskej knižnice	Navýšenie počtu kníh minimálne o polovicu doterajšieho počtu kníh v školskej knižnici.	vedenie školy	Pravidelne, raz za rok
Dotazníkový prieskum pre učiteľov.	Autodiagnostika učiteľa v oblasti podpory ČG žiakov na vyučovaní. Výsledky môžu poskytnúť	vedenie školy	jún

Úloha	Cieľ	Zodpovedný/i	Termín
	učiteľovi spätnú väzbu o silných a slabých stránkach vo vyučovaní a podnety na konkrétne zmeny.		
Dotazníkový prieskum pre žiakov.	Cieľom je zistiť názory žiakov na prácu s textom na vyučovaní konkrétneho predmetu.	vedenie školy	jún

Mesačný plán činnosti rozvoja čitateľskej gramotnosti

AUGUST – prípravný mesiac

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Školenie k ČG pre učiteľov I. stupňa.		vedúca MZ
Zpracovanie zvyšovania jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích predmetoch – prerokovanie problematiky na zasadnutiach MZ a PK.	august	vedúci MZ a PK
Príprava aktivít a činností súvisiacich s rozvojom ČG - prerokovať na zasadnutiach MZ a PK.	august	vedúci MZ a PK
Príprava materiálov a metodických príručiek na rozvoj ČG.	august 2	vedenie školy
Zpracovanie ČG do činnosti ŠKD – pravidelné návštevy školskej knižnice.	priebežne počas roka	vychovávateľky ŠKD
Dramatizácia rozprávok v ŠKD.	2-krát ročne	vychovávateľky ŠKD
Tvorba čitateľských denníkov v 5. – 8. ročníku – zpracovanie do systému hodnotenia a TVVP.	2-krát ročne	Učitelia SJL
Zpracovanie využitia disponibilných hodín na intenzívny rozvoj čitateľskej gramotnosti vo všetkých oblastiach – zpracovanie do TVVP a ŠkVP.	priebežne počas celého roka	vedenie školy
Využívanie uvoľnených úloh PISA v matematike.	priebežne počas celého roka	učitelia matematiky
Výber pracovných zošitov a doplnkových textov zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti.	používanie priebežne počas celého roka	učitelia 1.stupňa a SJL

SEPTEMBER

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Európsky deň jazykov	26.9.	Ožvaldová
Exkurzia a prihlásenie žiakov I. ročníka do školskej knižnice.	priebežne	Krupová Kuníková
Oboznámenie žiakov s knižným klubom Sloart.	september	Branická
Knižná anketa na tému: „ Čo som prečítal/a cez prázdniny .	september	učitelia I. stupňa a SJL na II. stupni Branická- vyhodnotenie

OKTÓBER

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Školský parlament- komunikačné a argumentačné zručnosti.	priebežne	Páleníková
Návšteva knižnice J. Fándlyho v Trnave.	priebežne	učitelia I. stupňa
Kontinuálne vzdelávanie učiteľov v oblasti ČG (ČG v edukácii) .	podľa ponuky	vedenie školy
Pozdravy našim babičkám - výroba pozdravov žiakov 1.stupňa pre starých ľudí v DD .	október –Mesiac úcty k starším	vedúca MZ
Začiatok činnosti Čitateľského krúžku Čitateľský šikovník.	pravidelne 2 hod. týždenne	Branická
Práca s talentovanými žiakmi –zameranie na prednes, recitáciu a vlastnú tvorbu.	priebežne v čase prípravy na literárne súťaže Šaliansky Maťko Hollého pamätník Rozprávkové vretienko Európa v škole Olympiáda v ANJ, SJL Keď si vymýšľam Prvosienky iné...	učitelia SJL
Mesiac úcty k starším - príprava recitátorov na obecné oslavy.	október	Učitelia SJL a I. stupňa
Príspevky žiakov do obecných novín.	priebežne	Učitelia SJL
Záložka do knihy .	26.10.	Učitelia 1. stupňa

NOVEMBER

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Píšeme si s kamarátmi z inej školy - pokračovanie projektu Záložka do knihy spája školy.	priebežne počas roka	žiaci 3. a 4. ročníka
Triedne kolo súťaže Šaliansky Maťko.		3. a 4. ročník
Medzitriedne kolo súťaže Šaliansky Maťko.		3. a 4. ročník
Školské kolo súťaže Keď si vymýšľam.	podľa ponuky	4. – 9. ročník

Prezentovanie prác v školskom časopise.	priebežné odovzdávanie prác	1. – 9. ročník
Čítajme si po anglicky.	od novembra	Učitelia ANJ v 8. a 9. ročník
Rozprávame zážitky z lampiónového sprievodu.	12.11.	Učitelia 1.stupňa

DECEMBER

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Vianočná pošta – písanie pozdravov zamestnancom a žiakom školy.	advent	Zlatohlávková
Adventné vianočné čítanie u tretiakov, štvrtákov.	advent	učitelia 1.stupňa
Čo robia včelári v zime a ako to vyzerá v úli počas zimy.	advent	Branická
Čítanie vianočných príbehov babičkám v DD.		Krupová

JANUÁR

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Triedne kolá súťaže Hollého pamätník.	podľa termínovníka	učitelia I. stupňa, učitelia SJL
Knižná anketa – aké knihy som dostal/a pod stromček.	12.1.	Branická
Príprava plánu otvorených hodín prírodovedných predmetov – rozvoj ČG na hodinách v II. polroku.	oboznámenie učiteľov s rozpisom hodín, presný termín sa určuje týždeň vopred	vedenie školy

FEBRUÁR

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Tvorba projektu na tému: „ Moje obľúbené zimné športy“..	február	učitelia I. stupňa
Školské kolo Hollého pamätník.	podľa termínovníka	Ilavská
Rozprávka pre kamaráta - tvorba rozprávok na hodine informatiky, prezentovanie mladším žiakom.		Zlatohlávková
Otvorené hodiny .		vedenie školy

Strašidelný príbeh- lit. súťaž Kalokagatie.	február	Učiteľia 1.stupňa, učiteľia SJL
--	---------	---------------------------------------

MAREC

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Čítam si s mamou a ockom – podpora čítania v rodine počas prázdní.n	jarné prázdniny	učiteľia I. stupňa
Knižný veľtrh – Slovart.	marec	Branická
Návšteva školskej knižnice škôlkarmi.	marec	Krupová
Týždeň hlasného čítania.	podľa termínovníka	Vedúca MZ
Školenie školských knihovníkov v oblasti rozvoje ČG.	podľa ponuky	Krupová
Súťaž o najkrajší vlastný príbeh	marec	Grešnerová učiteľia SJL
Výtvarná súťaž: „Spoznaj knihu podľa ilustrácie“ – ilustrácia na ľubovoľne prečítanú knihu.	marec	Grešnerová učiteľia SJL
Knižná anketa: „Mojich 10 najobľúbenejších prečítaných kníh“	marec	učiteľia SJL Branická

APRÍL

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Návšteva farmy: „Gazdovský dvor Náš sen“.	apríl	učiteľia I. stupňa, vychovávateľky ŠKD
Otvorené hodiny v 5., 6. ročníku – biológia.		Grešneová, Haršányová
Beseda „Ako vzniká časopis“ – beseda s Danušou Dragulovou- Faktorovu.	apríl	Branická, učiteľia 1. stupňa

MÁJ 2021

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Čitateľský maratón.	do 31. 5.	učiteľia SJL
Literárna prehliadka – „Čo som zažil v škole v prírode“ – čítanie vlastných príbehov iným žiakom.	do 15.6.	učiteľia 2. – 4. ročník
Príprava výstupných previerok z MAT a SJL so zameraním na ČG.		vedenie školy

Tvoríme krátku báseň na tému,, Moja mama“.	Máj	Branická
---	-----	----------

JÚN

Názov aktivity	Termín	Zodpovední
Výstupné previerky – sledovanie rozvoja ČG.	jún	vedenie školy
Vyhodnotenie činnosti metodických orgánov.	jún	vedúci MZ a PK
Zhodnotenie aktivít zameraných na rozvoj ČG	jún	vedúci MZ a PK
Vyhodnotenie najúspešnejšieho žiaka školy.	30.6.	vedenie školy
Vyhodnotenie najúspešnejšej triedy školy.	30.6.	vedenie školy
Výstava čitateľských denníkov.	jún	Branická

Vypracovala: PaedDr. Miroslava Branická, koordinátorka ČG

Schválila: Mgr. Antónia Zlatohlávková, riaditeľka školy